

Finantsinspektsiooni soovituslik juhend

Tallinn

26.03.2003.a.

Investeeringufondi vara investeerimine teatud liiki rahaturuinstrumentidesse

Investeeringufondide vara väärtpaberitesse investeerimise korda, mis on fikseeritud investeeringufondide seaduse (edaspidi IFS) § 102, rakendatakse arvestades väärtpaberituru seadusega (edaspidi VTS) ja selle alusel kehtestatud reegleid. Investeeringufondide vara investeerimise õigusaktidele vastavuse tagamiseks on vajalik täiendavalt selgitada IFS § 102 ja VTS § 2 lõike 1 punkti 5 omavahelist suhet, et tagada viidatud sätete rakendamisel nende omavaheline kooskõla.

Arvestades eelpoolkäsitletud õigusnormide abstraktsuse astet ja vajadust ühtsetel alustel võrrelda nimetatud norme igakordselt asjassepuutuvate asjaoludega ning samaaegselt suunata fondivalitsejaid ühtsete seisukohtade kujunemisele vara investeerimise põhimõtete osas, kinnitas Finantsinspektsiooni juhatus tuginedes Finantsinspektsiooni seaduse § 3 ja § 57 lõikele 1, oma 26.03.2003.a. otsusega nr. 16-3 soovitusliku juhendi "Investeeringufondi vara investeerimine teatud liiki rahaturuinstrumentidesse".

1. Soovitusliku juhendi eesmärk

- 1.1. Käesoleva soovitusliku juhendi eesmärgiks on selgitada IFS § 102 lõikes 1¹ sätestatud investeerimispiirangut, mille kohaselt võib lisaks IFS § 102 lõikes 1 sätestatud fondi vara investeerida VTS § 2 lõike 1 punktis 5 nimetatud vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse, mis ei vasta IFS § 102 lõikes 1 sätestatud tingimustele. Investeeringufondi vara võib IFS eelpoolkäsitletud sätetes nimetamata vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse investeerida kuni 10% ulatuses fondi aktive turuväärtusest.

2. Rahaturuinstrumendi mõiste

- 2.1. VTS § 2 lõike 1 punkti 5 kohaselt on rahaturuinstrument emiteeritud võlakohustus tähtajaga kuni üks aasta, millega tavaliselt kaubeldakse rahaturul.
- 2.2. VTS § 2 lõike 1 punktis 5 käsitletav rahaturuinstrument on madala krediidiriskiga emitendi poolt välja lastud üldjuhul tagamata kuni aastase tähtajaga üleantav ja väga likviidne võlakohustus, mis tavaliselt ei anna võlausaldajale õigust saada

intressi, vaid omandada võlakohustus nimiväärtusest väiksema väärtusega ning selle sissenõutavaks muutumisel saada võlgnikult raha võlakohustuse nimiväärtuse ulatuses.

- 2.3. Tüüpilised rahaturuinstrumentid on riigikassa võlakirjad (*treasury bills*), kommertspaberid (*commercial papers*), hoiusetunnistused (*certificates of deposit*) ja krediidasutuse garanteeritud vekslid (*bankers' acceptances*).

3. Rahaturuinstrumenti tingimused

- 3.1. Investeeringufondide vara rahaturuinstrumentidesse investeerimisele käesolevas juhendis esitatavate nõuete kontekstis on punktis 2.3 nimetatud rahaturuinstrumentid üksnes need vabalt võõrandatavad väärtpaberid, mille lunastamiseni jääb kuni aasta ja:

- 3.1.1. millega kaubeldakse Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi reguleeritud väärtpaberiturul; või
- 3.1.2. millega kaubeldakse punktis 3.1.1 nimetamata Rahvusvahelise Väärtpaberijärelevalve Organisatsiooni (IOSCO) liikmesriigi ja vastava fondi tingimustes või põhikirjas nimetatud riigi reguleeritud väärtpaberiturul; või
- 3.1.3. millega ei kaubelda punktides 3.1.1 või 3.1.2 sätestatud riikide reguleeritud väärtpaberiturgudel, kuid nende emiteerimise tingimuste kohaselt kuuluvad nad punktis 3.1.1 nimetatud riigi väärtpaberibörsil noteerimisele hiljemalt 12 kuu jooksul pärast väärtpaberite emiteerimist; või
- 3.1.4. mis on välja lastud või tagatud riigi, osariigi või kohaliku omavalitsusüksuse poolt, Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna riigi keskpanga, Euroopa Keskpanka, Euroopa Liidu, Euroopa Investeeringupanga või rahvusvahelise organisatsiooni poolt, mille liikmeks on Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriik; või
- 3.1.5. mis on välja lastud emitendi poolt, kelle väärtpaberitega kaubeldakse reguleeritud väärtpaberiturul; või
- 3.1.6. mis on välja lastud või tagatud isiku poolt, kellele kehtestatud usaldatavusnormatiivide täitmise üle teostatakse riiklikku finantsjärelevalvet vastavalt Eesti või Euroopa Ühenduse õigusaktidele või nendega vähemalt sama rangetele nõuetele. Käesolevas punktis nimetatud

isikuga samasse konsolideerimisgruppi kuuluva isiku poolt emiteeritud rahaturuinstrumenti saab lugeda kaubeldavaks rahaturul üksnes juhul, kui konsolideerimisgruppi kuuluv isik ise vastab punktides 3.1.5 või 3.1.6 toodud tingimustele või tema poolt emiteeritud rahaturuinstrument vastab vähemalt ühele punktides 3.1.1-3.1.3 toodud tingimusele.

4. Rahaturuinstrumendi hindamine

- 4.1. Rahaturuinstrumendi objektiivse hindamise tagamiseks on põhjendatud, et fondivalitsejad vajadusel koostöös depoopangaga igakordselt hindavad õigusaktides ja käesolevas soovituslikus juhendis nimetatud tunnuste olemasolu. Kahtluse korral koguvad fondivalitsejad vajadusel koostöös depoopangaga tõendeid kvalifitseerimaks faktilist või juriidilist instrumenti, nähtust või keskkonda vastava käesolevas selgituses sätestatud instrumendi, nähtuse või keskkonnana.

5. Reguleeritud turu mõiste

- 5.1. Reguleeritud väärtpaberiturg IFS-i tähenduses on:
- (1) Eestis tegevusluba omav reguleeritud väärtpaberiturg; või
 - (2) Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis tegevusluba omav Euroopa Nõukogu 10.05.1993 investeerimisteenuste direktiivi 93/22/EEC artiklile 1(13) vastav reguleeritud väärtpaberiturg; või
 - (3) (i) reguleeritud, (ii) regulaarselt tegutsev, (iii) tunnustatud ja (iv) avalikkusele kättesaadav muu väärtpaberiturg.
- 5.2. “Muu väärtpaberituru” osas tuleb hinnata, kas (i) see on piisavalt likviidne ja (ii) nimetatud väärtpaberiturule kantud vahendeid saab takistusteta Eestisse tagasi kanda (avatus). Samuti tuleb muu väärtpaberituru puhul seda mõista kitsama keskkonna tähenduses, mitte riigi või jurisdiktsiooni raames väärtpaberitega tehtavate tehingute kogumina.
- 5.3. “Reguleeritud” tähendab olukorda, kus asutus või isik teostab riiklikku finantsjärelevalvet väärtpaberituru üle. Lisaks tuleb reguleerituse määratlemisel hinnata:
- 5.3.1. väärtpaberiturul osalevate ja turu reglemendi sõlminud isikute allutatust turukorraldaja või muu isiku järelevalvele ning kas selline järelevalve hõlmab kapitalijärelevalvet, õigust sekkuda isikute tegevusse viimaste poolt reglemendi või sellega võrreldavate reeglite rikkumise, finantsraskuste või muude juhtumite korral, sealhulgas õigust keelata

- taotlejatel kauplemine või keelduda võtta väärtpabereid kauplemiseks, lõpetada liikmestaatus või kauplemine;
- 5.3.2. väärtpaberiturule kauplemisele võtmise tingimusi, turul väärtpaberite kauplemise kestvat jälgimist, sealhulgas esmasturul emitendi prospekti ja auditeeritud finantsaruannete avaldamist;
 - 5.3.3. igapäevast teabe avaldamist väärtpaberite, noteeringu, hinna, tehingute ja hinnavahede kohta;
 - 5.3.4. turule, selle korraldajale või järelevalveasutusele tehingute tegemisest teatamise kohustuse olemasolu;
 - 5.3.5. väärtpaberiarvelduse korraldatust tagamaks turul tehtud tehingute kiire ning turvaline täitmine;
 - 5.3.6. turu reglemendi sõlminud isiku maksejõuetuse korral kahjumi riisikot;
 - 5.3.7. kas ja kuidas turukorraldaja uurib ja käsitleb kaebusi.
- 5.4. “Regulaarselt tegutsev” tähendab, et väärtpaberiturul noteeritud või kauplemiseks võetud väärtpaberitel on sellel turul ettenähtud korrapärane kauplemisaeg. Lisaks tuleb regulaarselt tegutsemise määratlemisel hinnata:
- 5.4.1. väärtpaberite hinna- ja käibeinformatsiooni kättesaadavust, ajastatust ning selle kättesaadavaks tegemise reegleid;
 - 5.4.2. kas, mis ulatuses, kui kiiresti ja kuidas peavad kaubeldavate väärtpaberite emitendid avaldama hinnatundliku informatsiooni.
- 5.5. “Tunnustatud” tähendab olukorda, kus väärtpaberiturg on riiklikku finantsjärelevalvet teostava asutuse või isiku poolt registreeritud või tunnustatud tegutseva väärtpaberituruna, börsina või vastava juriidilise isikuna.
- 5.6. “Avalikkusele kättesaadav” tähendab, et igaühele on otse või väärtpaberituru liikmete vahendusel korrapärasel kauplemisajal kättesaadavad väärtpaberiturul noteeritud või kauplemiseks võetud väärtpaberid. Lisaks võib avalikkusele kättesaadavuse määratlemisel hinnata, kuidas koheldakse välismaiseid investoreid väärtpaberiturul noteeritud või kaubeldavate väärtpaberite osas.
- 5.7. Piisava likviidsuse ja avatuse määratlemisel hinnatakse:

5.7.1. milline on väärtpaberituru või börsi üldine likviidsus, kas piisavates kogustes väärtpabereid saab osta ja müüa mõistliku aja jooksul parima hinnaga;

5.7.2. piiranguid ja menetlust vahendite tagasikandmisel Eestisse.

6. Soovitusliku juhendi jõustumine

6.1. Juhendi rakendamist peab Finantsinspektsioon soovituslikuks alates 31.03.2003.a.